

ACC. N:R M. 12453:/.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Då jag år 1907 tillträdde folkskollärare- och kantorsbefattningarna i Häglinge, var det mycket vanligt, att äldre fruntimmer, då de under sommarmånaderna kommo till kyrkan, hade en liten bukett lavendel och salvia med sig. -- Under min gröna ungdom-- åren 1890 --- 1896--- var jag vikarierande kantor i Höja och Starby, och där var förhållandet i detta avseende likadant som i Häglinge.. Man hade psalmboken invirad i en vit näsduk, och ovanpå den ena sidan lade man den lilla buketten, och sedan bar man alltsamman med (om jag minnes rätt) vänsta handen, under det armen var krökt. Man hade naturligtvis buketten med sig för att under den ganska långa predikan lukta spånväxterna för att inte bli sömnig.

När sedan upphörde i Höja, vet jag inte, och jag skulle förmoda, att det i Häglinge inte förekommit sedan år 1920. Luktflaskor och luktdosor har jag aldrig hört omtalas. Karameller och tabletter hade man någon gång, ehuru sällan. Man hade dem i små pappaskar eller strutar.

Snus! Det var nödvändigt, och det är ju det skönaste av allt. Jag minnes många gånger från min tjänstgöring i Höja, hur det snusades i kyrkan. Vi hade i min hemby en torpare, som hette Anders Svensson. Han var en mycket duktig man, flitig kyrkogångare och en riktig storsnusare. Jag föreställer mig, att han "laddade" dosan riktigt med kläm, innan han gick till kyrkan, ty i densamma sparade han inte på snus. Under den tiden hade vi 100 procentiga kyrko-

dup. 88
/

besök.

Anders Svensson var vid den tiden omkring 70 år. Han satte sig alltid långt framme i kyrkan. Prästen hade inte predikat länge, förrän Anders Svensson behövde och därför tog sig en pris. Därefter bjöd han på de till höger och vänster om honom sittande mannarna. Men det var inte nog. Nu reste sig Anders Svensson i kyrkbänken och räckte handen med dosan till dem, som sutto i bänken framför honom, och därefter till dem, som sutto icke blott i första bänken utan även till dem, som sutto i andra bänken bakom honom. Det hela skedde uder fullständig gravallvarlighet. Det blev en allmän snusning, i vilken 12 till 15 manfolk deltog. Predikningarna på den tiden vor, som sagt, ofta ganska långa; de varade ofta en timmas tid, och då var det Anders Svensson, som var fördig med ny "traktering", om det gällde, och det på samma sätt, som blivit skildrat. Prästen lät sig aldrig störas, och jag hörde aldrig prästerskapet uttala sitt ogillande över sedvänjan.

Vad jag här sagt om Anders Svensson är inte på något sätt avsett att håna honom. Det hela är en tidsbild. Han var en präktig man, men hans beteende verkar något löjligt. Han var för övrigt inte den ende, som var givmild, då det gällde bjuda snus.

I detta sammanhang kan jag säga, att i slutet av förra århundradet och i början av detta århundrade snusade ganska många kvinnor, men togo de sig en pris i kyrkan, så skedde det gärna i smyg.

En liten sann skildring.

Mor Anna snusade. Hon bodde i min hemby och var gift med en lantbrukare, som hade ett litet ställe. Ekonomien var "så där nätt och jämt". Makarna hade flera barn. En son hette Karl. Han var ganska skämtsam. En dag sade han till sin mor: "Men, mor, de e ju ändå faslit, att mor ska snusa opp för 100 kronor om året."

Gumman blev häpen och ropade: "100 kronor, 100 kronor?! De e väl aldri möjlit?!"

"Jo, de e just va de e," fortsatte Karl.

Nu blev gumman rent orolig. "100 kronor för snus på ett år," sade hon för sig själv. Hon blev allt mer orolig och kom med sin själavända till min far, som var folkskollärare, tillhörande gamla stammen, och "bekände hela sanninge" för honom för att möjligen få avlösning från den sak, som tryckte henne så.

"Hur mycket köper mor snus för varje gång?" frågade han.

"För 20 öre," blev svaret.

"Hur länge vara en sådan mängd snus för mor?" frågade far.

"En månad", blev svaret.

"Nå", sade far, "då taga vi den summan 12 gånger, eftersom vi ha 12 månader, och det blir 2 kronor och 40 öre."

Gumman blev strålande glad och sade: "Tvi, de va en räli påg."